

Dokters in koers

Zwaar letsel, dopingcontroles en blessures door overbelasting: als ploegarts bij een grote wielerronde als de Giro, de Vuelta en de Tour de France – die volgende maand in Utrecht van start gaat – moet je van alle markten thuis zijn. “In dit vak moet je heel snel kunnen schakelen.”

Robert Kempers (42)

Hoofdactiviteit sportarts op Papendal en bij sportmedisch adviescentrum HAN-SENECA. **Wielersport** sinds 2010. **Huidige ploeg** Team LottoNL-Jumbo. **Palmares** Giro, Ronde van Romandië, Ronde van Zwitserland, Ronde van Polen en andere (meerdaagse) koersen.

Chris Jansen (45)

Hoofdactiviteit eigenaar van een huisartsenpraktijk en sportmedisch centrum in Sittard. **Wielersport** sinds 2008. **Huidige ploeg** Team Giant-Alpecin. **Palmares** Tour, Giro, Vuelta en vele andere (meerdaagse) koersen.

“Als huisarts weet ik van heel veel dingen een beetje, en dat komt me in mijn werk als ploegarts bij Team Giant-Alpecin erg goed van pas”, zegt Chris Jansen. “Tot een bepaald niveau kunnen we het als medisch team zelf oplossen. Voor de ingewikkelde zaken hebben we onze lijntjes naar specialisten die ons bijstaan als dat nodig is.” Ook Robert Kempers, een van de ploegartsen van Team LottoNL-Jumbo, vertelt dat er tijdens zo’n grote ronde een breed scala aan kwalen voorbijkomt. “Dat loopt uiteen van wondverzorging, zitvlakproblemen en luchtweginfecties tot medische begeleiding als een renner na een valpartij met letsel in een buitenlands ziekenhuis terecht komt.” Zo’n traject in een ziekenhuis grijpt het meest in, vertelt Jansen. “Dat is heel hectisch, je doet samen met de artsen daar de diagnostiek, je stelt de renner gerust, je stuurt foto’s door naar de specialisten in Nederland en je licht de familie in. Maar het is ook erg dankbaar werk, omdat je het gevoel hebt dat je op zo’n moment van grote waarde bent voor de renner en de ploeg.”

Ook tijdens de etappes doen de ploegartsen hun werk. “Dat kan ’s ochtends al heel vroeg beginnen als je door dopingcontroleurs wordt gewekt om de renners naar de dopingcontrole te begeleiden”, zegt Kempers. Na het ontbijt, waarbij de artsen de medische toestand van de renners checken, en na de teambespreking volgen de artsen in de ploegleiderswagen van dichtbij de koers. Jansen: “Als je de hele dag in de auto zit, heb je weleens de neiging om weg te doezelen. Maar dat kan niet, je moet scherp blijven, want als je als eerste bij een renner bent na een valpartij, dan moet je er staan.”

Spanningsveld

“Scherp zijn als het nodig is, snel schakelen, goed observeren en communiceren en een gezonde dosis nuchterheid. Dat zijn zaken die je hard nodig hebt in dit vak”, zegt Kempers. Ook moet je een renner goed aan kunnen voelen, vinden beide ploegartsen. Wat dat betreft helpt het dat ze beiden een sportverleden hebben. Kempers deed op hoog niveau mee aan triatlons in binnen- en buitenland en Jansen was in een vorig leven amateurwielrenner. “Door die achtergrond weet je wat er in een grieprijke of geblesseerde renner omgaat als hij de afweging maakt om wel of niet van start te gaan”, zegt

Kempers. “Dat is en blijft een spanningsveld”, vindt ook Jansen. “Toch hoeft ik nooit op mijn strepen te gaan staan. Ook een renner weet dat als je met 40 graden koorts start, je al na 15 km moet lossen.” Kempers: “Ik schets altijd de consequenties als hij wel van start gaat, en dan neemt de renner zelf de juiste beslissing. Natuurlijk moet je hem wel tegen zichzelf in bescherming nemen als hij dat niet doet.”

Vanuit de ploegleiding ervaren de artsen nooit druk om een zieke renner toch te laten starten. “Je werkt met ervaren mensen die heel goed begrijpen hoe onverstandig dat is en ook dat het zich uiteindelijk tegen hen keert. Misschien dat bij kleinere ploegen de sponsorbelangen een grotere rol spelen en dat het daar wel gebeurt”, zegt Kempers.

Dat het met de gezondheid van de renners ooit niet zo nauw werd genomen, blijkt uit het rijke dopingverleden. Grote renners van weleer onder wie Lance Armstrong en Jan Ullrich biechtten de afgelopen jaren hun dopinggebruik op. Na alle schandalen lijkt de wielersport nu redelijk schoon. Dat wordt beaamd door beide ploegartsen. Chris Jansen zit zelfs bij een ploeg die qua antidopingbeleid als zeer vooruitstrevend te boek staat. “Team Giant-Alpecin is wat dat betreft het braafste jongste van de klas. Een renner die zelfs maar een zweem van doping om zich heen heeft hangen, weet dat hij hier niet welkom is.”

Beide artsen zijn geen fulltimers in de wielersport. Ze werken als freelancer en vinden dat de juiste arbeidsrelatie. Kempers: “Ik werk ook als sportarts op nationaal sportcen-

> trum Papendal en de kennis en de expertise die ik daar opdoe, kan ik meenemen naar de wielersport. Op die manier hou ik een frisse blik.” Jansen vindt het een te grote belasting om fulltime wielersport te zijn. “De afgelopen jaren was ik als part-timer al heel erg veel van huis, terwijl ik thuis een gezin met drie kinderen en een drukke praktijk heb. Dat was wat te veel van het goede, vandaar dat ik dit jaar wat minder koersen en rondes doe.”

Vervangbaar

In 2013 was Jansen ploegarts voor het toenmalige team Argos-Shimano tijdens de Tour de France. “Het klinkt misschien raar, maar de Tour is niet de leukste ronde om medisch te begeleiden. De spanning is enorm, de belangen zijn groot en de sfeer is grimmig. Bij kleine rondes drink je 's avonds met z'n allen een biertje om de dag door te nemen, tijdens de Tour wil iedereen vroeg naar bed om de volgende dag weer optimaal te kunnen presteren. Renners verdienen ook meer in de Tour, dus ze doen er alles aan om gezond te blijven. Voor de renners is het wel het mooiste evenement.” Ondanks alle stress vindt hij de Tour van 2013 een onvergetelijke ervaring, temeer omdat er vier dagsuccessen werden behaald.

De druk binnen een ploeg wordt bij rondes minder zodra er gewonnen wordt. Jansen heeft dat bij Giant wel vaker meegemaakt. Met sprinters als Marcel Kittel en John Degenkolb

was de ploeg heel succesvol in grote rondes. Win je dan als arts ook? “Je bent vooral blij voor de renner, en de sfeer 's avonds aan tafel is dan ook wel erg prettig. Weet je, als ploegarts ben je vervangbaar. Die houding neem ik ook aan in de ploeg. Ik ben dienstbaar en doe gewoon mijn werk zo goed mogelijk, of we nu winnen of niet.” Ook Kempers cijfert zichzelf regelmatig weg voor ‘het grotere geheel’. “Het draait om de renners, zij moeten presteren.”

Over de sfeer binnen de ploeg zijn beide artsen uitermate te spreken. Jansen van Giant-Alpecin: “In onze ploeg zijn geen vedettes die zich verheven voelen. Kittel is onvervangbaar, maar hij beseft dat hij zonder zijn teamgenoten niet kan win-

‘De Tour is niet de leukste ronde om medisch te begeleiden’

nen. Die afwezigheid van hiërarchie bevordert de sfeer.” Eén pluspunt wil Jansen ten slotte nog kwijt, en dat is dat je als ploegarts op plekken komt waar je normaal nooit zou komen. “Ik zeg nooit tegen mijn vrouw: zullen we deze zomer een rondje Polen doen? Maar hier maak ik dat gewoon mee.” <

‘Alles is meer in de Tour’

“Mijn voordeel is dat ik van origine Fransman ben”, zegt **Stephan Jacolino**, naast Chris Jansen een van de vijf ploegartsen van Team Giant-Alpecin. “Daarom hebben ze mij gevraagd om als ploegarts mee te gaan naar de komende Tour de France. Ik spreek de taal vloeiend en ken de gezondheidszorg in Frankrijk goed. Ik weet bijvoorbeeld dat je met een gevallen renner niet naar de spoedeisende hulp van een ziekenhuis moet om te checken of hij iets heeft gebroken. Dat kost namelijk zo vijf uur en dat is te belastend voor een renner. Door een privékliniek op te zoeken, bespaar je veel tijd.”

Voor Jacolino, die in Friesland een praktijk voor osteopathie en sportgeneeskunde heeft én clubarts van eredivisionist sc Heerenveen is, wordt de komende Tour zijn eerste grote ronde als ploegarts. “Wat ik heb gehoord, is dat alles in de Tour exponentieel méér is: meer druk, meer pers, meer gekte. Ik vind het heel spannend maar heb er ook erg veel zin in.” Het mooiste lijkt het hem om zijn ploeg heelhuids over de finish in Parijs te krijgen. “Een paar etappezeges zouden natuurlijk helemaal prachtig zijn.”

FOTO: WOUTER ROSENBOOM